

MJESEČNI MAKROEKONOMSKI INDIKATORI

JUN 2020

KLJUČNE PORUKE

- Nova projekcija MMF-a za pad svjetske ekonomije u 2020. od 4,9%
- Rast crnogorske ekonomije u prvom kvartalu iznosio 2,7%, uprkos uvođenju brojnih mjera ograničavanja poslovanja
- Prosječna inflacija za 5 mjeseci iznosila 0,1%
- Stopa nezaposlenosti na kraju maja 18,2%
- Prihodi budžeta za 5 mjeseci iznosili 615,6 mil.€
- Rast kreditne aktivnosti banaka od 4,6% na godišnjem nivou
- Pad robnog deficita za 16,0% na godišnjem nivou
- Neto priliv SDI za 5 mjeseci porastao za 71,0%

Međunarodno okruženje

MMF je nakon aprilske projekcije realnog pada svjetskog outputa za oko 3% u ovoj godini i efekata koje će po nacionalne ekonomije izazvati zdravstvena kriza, u junu dodatno korigovao svoje prognoze pada na čak 4,9%¹, uz dalje intenziviranje rizika širenja pandemije koronavirusa. Ovo je neuporedivo sa podatkom iz oktobra prethodne godine, kada je za 2020. prognozirani rast svjetske ekonomije od 3%. Takođe, za narednu godinu sada je predviđen nešto sporiji oporavak globalne ekonomije od 5,4%, što je 0,4 p.p niže u odnosu na aprilski izvještaj. Pandemija ove zaraze je kriza bez presedana u novijoj ljudskoj istoriji, i u ovoj i narednoj godini će značajno poremetiti ekonomske tokove, pri čemu je MMF procijenio da će globalni BDP u 2020. i 2021. izgubiti kumulativno oko 12,5 triliona američkih dolara, pri čemu će ova kriza imati šire implikacije i po kretanja u srednjoročnom periodu.

Realni sektor i inflacija

Prema preliminarnim podacima Monstata, rast crnogorske ekonomije je ostvaren i u prvom kvartalu 2020, u kojem je realni rast BDP-a iznosio 2,7%, uprkos uvođenju brojnih mjera privremenog ograničavanja kretanja i obustave rada dijela privrednih subjekata u toku marta, sa nepovoljnim pokazateljima poslovanja u ovom mjesecu. Najveći pozitivan doprinos rastu u prvom kvartalu dala je lična potrošnja domaćinstava (3,3 p.p). U istom periodu, stopa realnog rasta BDP-a u EU(27) iznosila je -2,5%. Industrijska proizvodnja je u prvih pet mjeseci 2020. zabilježila godišnji rast od 4%. Rast proizvodnje je ostvaren u sektorima 'vađenje ruda i kamena' (17,1%) i 'prerađivačka industrija' (7,5%), dok je u sektoru 'snabdijevanje električnom energijom, gasom i parom' ostvaren pad od 4,1%. U periodu od 15. marta do 18. maja 2020. godine bilo je zabranjeno pružanje ugostiteljskih usluga u smještajnim objektima, osim za prijavljene goste, pa je u maju ostvaren pad dolazaka i noćenja u kolektivnom smještaju od 98,7% i 98,6%, respektivno, dok je za prvih pet mjeseci zabilježen pad dolazaka i noćenja od 73,2%, odnosno 77,0%. Promet u maloprodaji je, usljed visokog pada u aprilu i maju, za prvih pet mjeseci 2020. niži 6,3% u stalnim cijenama u odnosu na isti period 2019. Prosječna inflacija mjerena CPI indeksom za prvih pet mjeseci iznosi 0,1%. Najveći doprinos rastu potrošačkih cijena za pomenuti period dale su cijene hrane i bezalkoholnih pića (0,6 p.p), dok je najveći negativni doprinos zabilježen kod cijena prevoza (-0,4 p.p).

Zaposlenost i zarade

Prema administrativnim podacima, prosječan broj zaposlenih za pet mjeseci 2020. godine je iznosio 187.249 i manji je za 5,7% u odnosu na isti period prethodne godine. Stopa nezaposlenosti ZZZCG je na kraju maja 2020. iznosila 18,2% i veća je 2,4 p.p na godišnjem nivou. Prosječna neto zarada je u maju 2020. iznosila 518€ i veća je 1% g-n-g, a najveći rast

ostvaren je u sektoru 'zdravstvena i socijalna zaštita' od 15,5%.

Fiskalni sektor

Usljed ograničene ekonomske aktivnosti zbog sprovođenja mjera za zaštitu stanovništva od pandemije koronavirusa, prihodi budžeta su za prvih pet mjeseci 2020. iznosili 615,6 mil.€ i manji su za 103,3 mil.€ ili 14,4% u odnosu na plan, dok su u odnosu na ostvarene u istom periodu prethodne godine manji za 65,0 mil.€ ili 9,5%. Izdaci budžeta su za pet mjeseci 2020. iznosili 782,3 mil.€ i manji su za 142,1 mil.€ ili 15,4% u odnosu na planirane, dok su na godišnjem nivou porasli 38,6 mil.€ ili 5,2%. U periodu januar - maj 2020. godine, budžetski deficit je iznosio 166,7 mil.€ ili 3,3% BDP-a.

Finansijski sektor

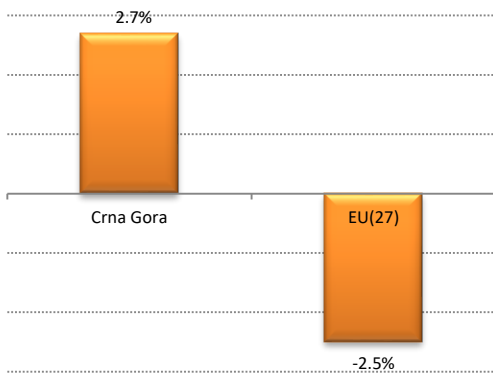
Bankarski sektor je stabilan i likvidan sa ostvarenim pozitivnim finansijskim rezultatom od 16,6 mil.€. Kreditna aktivnost banaka je na kraju maja iznosila 3.074,8 mil.€ i povećana je za 4,6% g-n-g, pri čemu je rast kredita privrede iznosio 5,2% i kredita stanovništva 7,0%. Nekvalitetni krediti su povećani za 16,2% na godišnjem nivou, a njihovo učešće u ukupnim kreditima za 0,5 p.p u istom periodu. Ukupni depoziti su iznosili 3.299,2 mil.€ i otprilike su na sličnom nivou kao i prethodne godine. Na kraju maja 2020. najveći udio u ukupnim depozitima su ostvarili depoziti stanovništva sa 37,5%. U maju je u blokadi bilo 18.401 pravnih lica i preduzetnika, što je za 3,9% više na godišnjem nivou. Ukupan dug po osnovu blokade računa je iznosio 679,5 mil.€ i povećan je za 5,0% u odnosu na isti mjesec 2019.

Spoljnotrgovinska razmjena

U periodu januar – maj 2020. zabilježen je pad ukupne spoljnotrgovinske razmjene. Snažniji pad robnog uvoza (15,7%) nego izvoza (14,3%), doprinio je međugodišnjem padu robnog deficita za 16,0%. Ukupan izvoz u vrijednosti od 133,1 mil.€. bilježi pad glavnih izvoznih proizvoda, električne energije za 6,5 mil.€; gvožđa i čelika 4,0 mil.€ i boksita 2,6 mil.€. Ukupan uvoz iznosio je 846,9 mil.€, uz pad uvoza mašina i transportnih uređaja za 50,5 mil.€; raznih gotovih proizvoda 33,0 mil.€; nafte i naftnih derivata 26,4 mil.€; proizvoda od metala i nemetalnih minerala 19,9 mil.€. Neto priliv stranih direktnih investicija, u period januar – maj 2020. iznosio je 226,1 mil.€, što je za 71,0% više u odnosu na uporedni period 2019. Ukupan priliv stranih direktnih investicija iznosio je 332,5 mil.€ (rast od 27,9%), a rezultat je povećanja priliva po osnovu interkompanijskog duga. Ostvareni priliv po osnovu vlasničkih ulaganja činio je 31% ukupno ostvarenog priliva. U strukturi ukupnog priliva SDI, investicije u kompanije i banke učestvovala su sa 20,0% (pad 35,4%), dok je priliv po osnovu ulaganja u nekretnine činio 11,0% (pad 45,5%). Priliv SDI u formi interkompanijskog duga činio je 64,1% ukupnog priliva, što je za 165,4% više nego u 2019, dok je kategorija – ostalo učestvovala sa 4,9%. Ukupan odliv SDI u periodu januar - maj 2020. godine iznosio je 106,4 mil.€, što je za 16,7% manje u odnosu na isti period 2019.

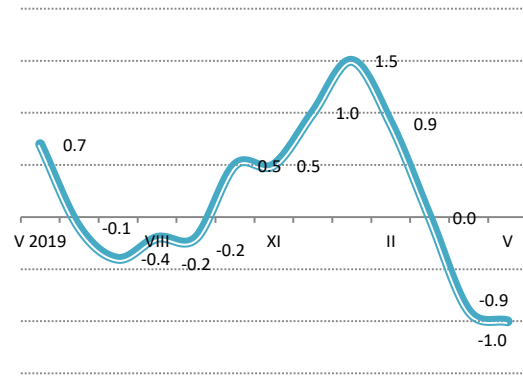
¹<https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2020/06/24/WEOUpdateJune2020>

Grafik 1 Realni rast BDP-a u prvom kvartalu 2020.

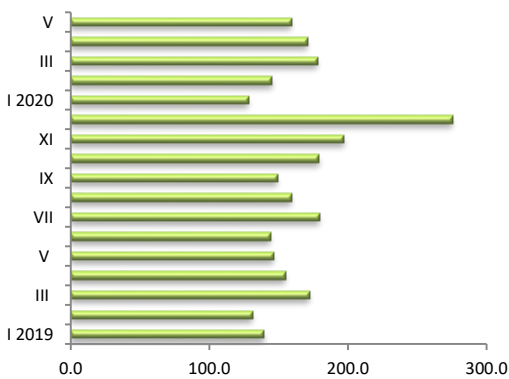
...Rast crnogorske ekonomije 2,7% u prvom kvartalu...

Grafik 2 Inflacija, CPI, godišnja stopa u %

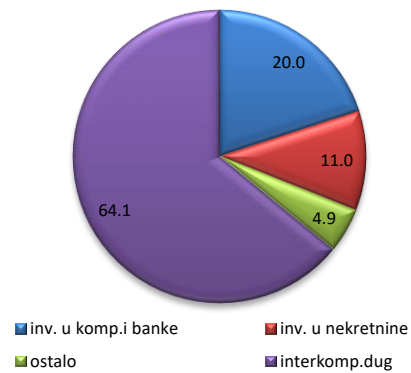
...Prosječna inflacija za 5 mjeseci iznosila 0,1%...

Grafik 3 Izdaci budžeta, u mil.€

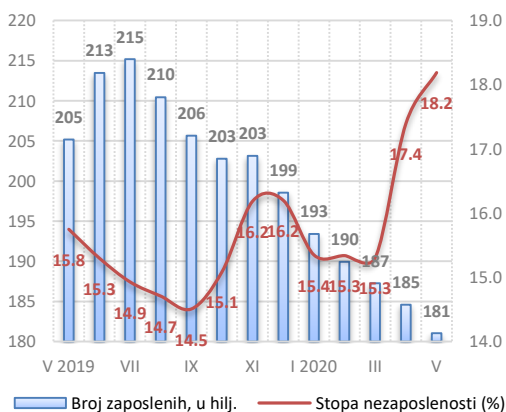
...Izdaci budžeta manji za 15,4% u odnosu na planirane...

Grafik 4 Struktura ukupnog priliva SDI, u %

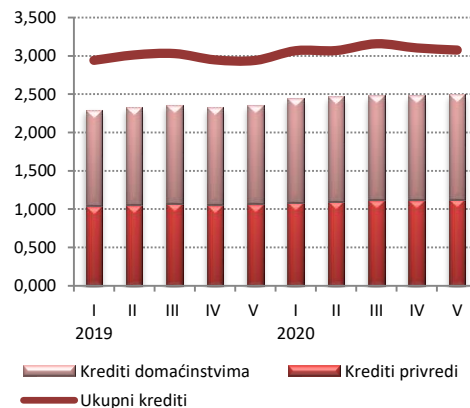
...Godišnji rast interkompanijskog duga u ukupnom prilivu od 165,4%...

Grafik 5 Kretanja na tržištu rada, ARS

...Stopa nezaposlenosti na kraju maja 18,2%...

Grafik 6 Ukupni krediti, krediti privredi i domaćinstvima, u mil.€

...Rast kreditne aktivnosti banaka 4,6% g-n-g...

Tabela 1 Realni sektor (Izvor: Monstat)

Realni sektor	V 2019	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I 2020	II	III	IV	V	M-n-M	V 2020 - g-n-g	2020/2019 g-n-g
Turizam																
Dolasci turista	125,492	160,395	190,322	220,915	165,205	116,962	55,654	41,387	27,221	43,754	18,925	103	1,658	1509.7	-98.7	-73.2
Noćenja turista	411,359	659,629	937,096	1,048,037	680,033	312,975	103,459	75,712	63,811	87,098	39,733	2,053	5,622	173.8	-98.6	-77.0
Promet u maloprodaji																
Stalne cijene	4.4	5.2	5.8	6.5	4.6	5.7	4.9	3.5	3.9	8.1	6.3	-25.9	-19.1	14.2	-19.1	-6.3
Tekuće cijene	5.8	6.2	6.6	6.4	4.6	6.4	5.6	4.8	5.9	9.4	6.9	-26.2	-20.1	13.3	-20.1	-6.0
Industrija																
Industrijska proizvodnja	-4.8	5.6	5.0	-2.8	-1.8	-6.3	-9.0	10.0	19.1	2.1	17.9	-16.0	-8.5	18.7	-8.5	4.0
Prerađivačka industrija	-11.4	-2.6	3.3	-4.9	-17.6	-10.1	-36.1	-15.6	18.4	13.0	19.7	-20.2	12.8	29.1	12.8	7.5
Vađenje rude i kamena	30.7	7.5	14.3	15.4	31.1	28.9	16.5	55.6	48.4	14.4	7.3	10.5	9.5	12.6	9.5	17.1
Snabdijevanje električnom energijom, gasom i parom	-0.6	19.4	5.2	-4.1	24.2	-10.6	39.5	37.3	14.3	-10.9	18.6	-14.5	-54.5	-10.7	-54.5	-4.1

Tabela 2 Inflacija (Izvor: Monstat)

Inflacija - stope rasta	V 2019	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I 2020	II	III	IV	V	M-n-M	V 2020 - g-n-g	2020/2019 g-n-g
Indeks potrošačkih cijena	0.7	-0.1	-0.4	-0.2	-0.2	0.5	0.5	1.0	1.5	0.9	0.0	-0.9	-1.0	0.1	-1.0	0.1
Harmonizovani indeks potrošačkih cijena	0.6	-0.1	-0.4	-0.2	0.3	1.2	0.9	1.2	1.1	0.6	-0.2	-1.1	-1.3	0.1	-1.3	-0.2
Indeks proizvođačkih cijena	1.9	2.9	2.9	2.9	2.8	2.6	2.3	2.3	1.8	1.0	1.1	-1.0	0.3	0.2	0.3	0.6

Tabela 3 Tržište rada (Izvor: Monstat, ZZZCG, Fond PIO)

Tržište rada	V 2019	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I 2020	II	III	IV	V	M-n-M	V 2020 - g-n-g	2020/2019 g-n-g
Broj zaposlenih, u hilj.	205,164	213,488	215,181	210,455	205,650	202,787	203,123	198,566	193,423	189,933	187,251	184,607	181,030	-1.9	-11.8	-5.7
Broj nezaposlenih	36,658	35,292	34,576	34,355	33,675	35,993	37,924	37,616	35,609	35,582	35,515	40,361	42,194	4.5	15.1	-0.9
Stopa nezaposlenosti (%) ²	16.0	15.3	14.9	14.7	14.5	15.1	16.2	16.2	15.4	15.3	15.3	17.4	18.2	0.8	2.2	-0.1
Prosječna bruto zarada (€)	770	775	767	776	775	776	778	781	787	785	786	779	773	-0.8	0.4	1.7
Prosječna neto zarada (€)	513	516	511	517	516	517	518	520	524	523	524	521	518	-0.6	1.0	2.0
Prosječna penzija (€)	289	289	289	288	288	288	288	287	289	289	289	289	289	0.0	-0.1	-0.1

² Promjene (M-n-M, V 2020 g-n-g i 2020/2019 g-n-g) prikazane u p.p.

Tabela 4 Monetarni sektor (Izvor: CBCG)

Monetarni sektor	V 2019	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I 2020	II	III	IV	V	M-n-M	V 2020- g-n-g
Ukupni krediti (u mil.€)	2,939.2	2,950.3	3,002.6	3,033.7	3,036.0	2,988.2	3,091.4	3,061.7	3,066.4	3,068.8	3,157.9	3,102.8	3,074.8	-0.9	4.6
Kreditni privredi (u mil.€)	1,067.2	1,061.2	1,058.3	1,044.7	1,036.1	1,049.6	1,057.5	1,074.6	1,080.5	1,100.1	1,114.8	1,117.4	1,123.2	0.5	5.2
Kreditni domaćinstvima (u mil.€)	1,284.4	1,295.3	1,300.2	1,303.4	1,319.0	1,332.5	1,342.1	1,357.7	1,359.7	1,363.8	1,370.3	1,366.7	1,373.9	0.5	7.0
Kreditni u kašnjenju (u mil.€)	181.0	149.7	139.5	150.3	136.5	139.2	139.1	115.3	132.7	142.7	166.4	176.6	160.6	-9.0	-11.2
Nekvalitetni krediti (u mil.€)	139.6	141.4	148.6	144.0	141.8	142.2	142.9	144.6	156.6	157.9	160.6	163.0	162.2	-0.5	16.2
Ukupni depoziti (u mil.€)	3,303.6	3,260.7	3,419.1	3,535.0	3,514.8	3,488.8	3,550.8	3,475.7	3,452.4	3,451.1	3,363.5	3,312.5	3,299.2	-0.4	-0.1
Depoziti privrede (u mil.€)	0,982.4	0,980.8	1,064.3	1,134.7	1,113.6	1,106.4	1,107.0	1,048.5	1,009.8	1,026.3	1,024.3	0,964.7	0,975.7	1.1	-0.7
Depoziti stanovništva (u mil.€)	1,214.0	1,215.5	1,253.7	1,289.2	1,299.9	1,305.5	1,314.1	1,316.6	1,299.7	1,295.9	1,249.9	1,260.4	1,237.6	-1.8	1.9
Kamatna stopa na kredite ³	6.2	6.2	6.2	6.2	6.2	6.1	6.1	6.0	6.0	6.0	6.0	6.0	5.9	0.0	-0.2
Kamatna stopa na depozite	0.5	0.5	0.5	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.0	-0.1
Obavezna rezerva (u mil.€)	243.4	245.4	244.2	248.0	258.1	262.8	258.2	260.1	260.2	255.7	256.4	251.7	179.3	-28.8	-26.3

Tabela 5 Eksterni sektor (Izvor: Monstat i CBCG)

Eksterni sektor	V 2019	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I 2020	II	III	IV	V	M-n-M	V 2020 - g-n-g	2020/2019 g-n-g
Izvoz roba (u mil.€)	30.1	36.8	36.5	34.4	37.5	39.6	33.4	42.0	31.2	29.9	27.4	25.7	18.8	-27.0	-37.6	-14.3
Uvoz roba (u mil.€)	239.2	235.1	259.5	226.8	223.0	229.2	205.4	216.6	138.8	191.3	205.1	151.4	160.3	5.9	-33.0	-15.7
Deficit robne razmjene (u mil.€)	-209.1	-198.3	-223.0	-192.4	-185.5	-189.7	-172.0	-174.6	-107.6	-161.3	-177.7	-125.6	-141.5	12.7	-32.3	-16.0
Neto strane direktne investicije (u mil.€)	31.0	95.0	14.2	17.9	7.3	23.2	24.9	29.9	42.1	24.1	68.1	46.5	45.4	-2.5	46.3	71.0

Tabela 6 Fiskalni sektor

Fiskalni sektor	V 2019	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I 2020	II	III	IV	V	V 2020/V plan	V 2020 - g-n-g	2020/2019 g-n-g
Prihodi budžeta (mil.€)	144.2	143.4	174.1	174.1	165.9	156.6	147.3	243.1	94.3	119.9	161.2	124.9	115.3	-21.9	-20.0	-9.5
Izdaci budžeta (mil.€)	146.2	144.3	179.4	159.6	149.4	179.3	197.2	275.8	128.4	145.2	178.1	171.0	159.6	-3.8	9.2	5.2
Suficit/Deficit budžeta (u mil.€)	-1.9	-0.9	-5.3	14.4	16.5	-22.7	-49.9	-32.7	-34.1	-25.3	-16.9	-46.1	-44.3	n/p	2187.9	164.2
Suficit/Deficit budžeta (% BDP-a)	-0.1	0.0	-0.1	0.3	0.3	-0.5	-1.0	-0.7	-0.7	-0.5	-0.3	-0.9	-0.9	n/p	n/p	n/p

Tabela 7 Međunarodno okruženje

Međunarodno okruženje	V 2019	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I 2020	II	III	IV	V	M-n-M	V 2020 - g-n-g	2020/2019 g-n-g
Brent crude oil (USD/barel)	70.46	62.96	64.21	59.51	62.62	59.70	62.66	67.31	63.65	55.66	32.01	18.38	29.38	59.8	-58.3	-40.2
Aluminijum (USD/T)	1781.3	1756.0	1797.0	1740.7	1753.5	1726.0	1774.8	1771.4	1773.1	1688.1	1610.9	1459.9	1466.4	0.4	-17.7	-13.2
Euribor (12 mjeseci)	-0.18	-0.22	-0.30	-0.38	-0.33	-0.28	-0.27	-0.25	-0.29	-0.33	-0.17	-0.11	-0.10	0.0	0.1	-0.1
Inflacija u Eurozoni ⁴	1.2	1.3	1.0	1.0	0.8	0.7	1.0	1.3	1.4	1.2	0.7	0.3	0.1	-0.2	-1.1	-0.7
Nezaposlenost u Eurozoni	7.6	7.5	7.6	7.5	7.5	7.4	7.4	7.3	7.4	7.2	7.1	7.3	7.4	0.1	-0.2	-0.4

³ Promjene (M-n-M i V 2020 g-n-g) prikazane u p.p.

⁴ Promjene (M-n-M, V 2020 g-n-g i 2020/2019 g-n-g) prikazane u p.p.